

Als de heer *P.* maar wil erkennen, dat de statisticus en de accountant ieder een eigen, op zichzelf even belangrijk vak uitoefenen, zijn wij al een eind verder. Dat hij dit nog niet volkomen doet, bewijzen zijn twee met elkaar in strijd zijnde beweringen: „Bij een ideale accountancy zou de wensch naar meer gegevens in het geheel niet opkomen” en „Ik wil er geen oogenblik aanspraak op maken over externe statistiek als accountant te worden geraadpleegd”. De heer *P.* meent dus eenerzijds, dat de externe statistiek er eigenlijk niet bij hoort en dat ik de zaak vertroebel door haar erbij te halen, anderzijds dat de ideale accountant in de interne even goed thuis is als de statisticus en deze dus hoogstens zijn ondergeschikte kan zijn.

Beide opvattingen bestrijd ik. Tot de taak van den ondernemingsstatisticus — ik heb nooit anders beweerd en in mijn boek vindt men dat ook wel degelijk (blz. 282) — behoort zoowel de interne als de externe statistiek en de leiding van een (grootte) onderneming, die geen gebruik maakt van de — laat ik ze maar noemen — „algemeene” statistieken en deze niet weet toe te passen bij de door haar te nemen beslissingen, blijft beneden haar taak.

Evenmin nu als de statisticus bij de externe statistiek geheel passief is, is hij dat bij de interne. Juist door den aard van zijn werk zal hij vaak aan de leiding waardevolle aanwijzingen kunnen geven over zaken, die den accountant ontgaan, omdat deze niet zelf de gegevens verzamelt en bewerkt.

Ten slotte echter blijft het de leiding, die — al of niet op voorstel van den statisticus — dezen opdrachten geeft om — interne of externe — statistische gegevens te verzamelen. *Het spreekt van zelf*, dat zij bij het nemen van het besluit tot de opdracht en bij de beoordeeling zoowel van de voorstellen tot die verzameling als van de resultaten daarvan geadviseerd kan en in den regel ook zal worden door den accountant. Maar daarover liep het volstrekt niet; zijn positie blijft daarbij geheel intact. Dat de heer *P.* dit er met alle geweld bijhaalt, bewijst, dunkt mij, dat hij nog geen volkomen duidelijk inzicht heeft in hetgeen de statistiek, goed toegepast, wel voor een onderneming — en voor den accountant dier onderneming — zijn *kan*, en in het feit, dat er in de statistiek veel meer zit dan de accountant alleen eruit haalt. Want wel is het, juist met het oog op het genoemde gedeelte van zijn taak, noodig, dat de accountant kennis van statistiek heeft, maar evenmin als hij, doordat hij in het recht geëxamineerd is, jurist en, doordat hij examen in economie heeft gedaan, econoom wordt, evenmin wordt hij alleen door zijn examen in statistiek statisticus.

VAN ZANTEN

INDIE

Zeist, 28 Januari 1928.

Zeer geachte Redactie,

Terwijl het in ons land voor jonge assistenten steeds moeilijker wordt, een positie te verwerven, welke hen in staat stelt de toekomst met vertrouwen tegemoet te gaan, bieden onze Oost-Indische gewesten nog immer een ruim arbeidsveld voor de flinken onder hen, die de wereld indurven.

Voor al bij de gouvernementeele diensten bestaat gelegenheid om een goede carrière te maken en naast een zeer behoorlijk salaris een ruim pensioen te behalen. Dit is niet alles, wie *wil*, vindt ruimschoots tijd en gelegenheid zijn accountantsstudie te voleindigen en daardoor den maatschappelijken ladder weder hoger te bestijgen.

De Belasting-Accountantsdienst — ik verwijs naar de in dit nummer opgenomen advertentie — stelt thans de gelegenheid open om op goede voorwaarden naar ons Indië te gaan. Aan

energieke jonge mannen, die er niet tegen opzien afscheid te nemen van familie en vrienden, die eens wat verder willen kijken dan onze landsgrenzen, die het ruime arbeidsveld aldaar verkiezen boven het gedrongen op elkaar staan hiertelands, wordt hier een mooie kans geboden. Dat zij die niet laten voorbijgaan zonder zich eerst daarover goed te bezinnen!

Er zijn den laatsten tijd om ons Indië veel legenden geweven, waarover de met Indische toestanden bekende zijn schouders ophaalt. Doch zij hebben een taai leven en doen hun verkeerde werking overal, zoodat een vaag gevoel van mogelijke gevaren de liefhebbers-om-naar-Indië-te-gaan-in-spé afschrikt van den grooten stap. En zij daardoor de kans op een levenspositie voorbij laten gaan.

Flinke jonge mannen, die wel hun weg in Indië zouden willen zoeken, en die aan de in de advertentie gestelde voorwaarden voldoen, doch om de een of andere reden aarzelen, wil ik gaarne alle gewenschte inlichtingen verstrekken. Zij hebben mij daartoe slechts middels een briefje hun verlangen kenbaar te maken. Ik kom geregeld in Amsterdam en den Haag en kan zeer gemakkelijk een onderhoud arrangeeren. Mijn verlofsadres is: Bergweg 43, Zeist, tot 28 Februari a.s. Daarna verwijs ik belanghebbenden naar den heer J. L. Vleming, Oud Hoofd van den Belasting-Accountantsdienst in Ned. Indië, van Breestraat 12, Amsterdam.

U, geachte redactie, ten zeerste dankend voor de plaatsing, verblijf ik,

Hoogachtend,
Uw dw.,

L. GÖTZEN,

Hoofd v/h. Belasting-Accountantskantoor
te Soerabaja.

COMPENSATIE VAN WINSTEN EN VERLIEZEN VOOR DE R.I.B.

De in het September- en Decembern timer voorkomende artikelen van de Heeren *De Leede* en *Van Woerden* in verband met de toevoeging van een tweede lid aan art. 17 der wet op de R. I. B. geven mij aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Het wil mij voorkomen, dat van beide zijden te veel de indruk gewekt wordt, dat uitsluitend het nieuwe lid van art. 17 in strijd is met het systeem der wet, wat echter niet het geval is.

Immers ook art. 18, luidende:

„Op zich zelf staande werkzaamheden blijven bij de toepassing der artt. 12 tot en met 17 buiten aanmerking.

„Heeft de belastingplichtige in het laatst verlopen kalenderjaar eene opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden genoten of een uit zoodanige werkzaamheden voortgesproten verlies geleden, dan wordt het volgens de genoemde artikelen bepaalde inkomen met het zuivere bedrag dier opbrengst vermeerderd of met dat verlies verminderd.”

is in strijd met het principe dat het inkomen belastbaar is in het jaar waarin het wordt verkregen, wat dan ook de reden is dat in het oorspronkelijk ontwerp van wet dit artikel niet voorkwam.

De Heer *De Leede* ziet dit artikel geheel en al voorbij als hij in het begin van het Septemberartikel aangeeft „Dit systeem is in de Wet op de R. I. B. consequent doorgevoerd”, terwijl de Heer *Van Woerden* slechts terloops aangeeft, dat het noodig was om de artikelen welke op de bronnentheorie betrekking hebben, uit te schakelen, tencinde de opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden in de belasting te kunnen betrekken.

Voor een goed begrip der nieuwe compensatie-regeling lijkt het mij echter gewenscht om de bedoeling van dit artikel nader aan te geven.

Zooals reeds gezegd is dit artikel in strijd met den geest der wet. aangezien volgens het principe der wet slechts rekening gehouden wordt met de bronnen van inkomen, welke op 1 Mei van het belastingjaar bestaan.

Zou men de opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden toch tot inkomen uit een bron willen herleiden, dan moet deze opbrengst worden ingedeeld bij de derde groep van bronnen, namelijk als opbrengst van onderneming en arbeid, echter niet voor het jaar, waarin deze opbrengst volgens de wet belastbaar wordt, maar voor het daaraan voorafgaande jaar.

Uiteraard is op 1 Mei van dat jaar de opbrengst van deze bron niet te begrooten, zoodat men dus ten aanzien van deze groep van bronnen bij het verrichten van zoodanige werkzaamheden van een nieuw feit zou moeten spreken.

In verband hiermede moet aan de heffing volgens art. 18 het karakter van een navordering worden toegekend, terwijl in het algemeen gesproken toepassing van dit artikel een correctie op het inkomen van het voorafgaande jaar mogelijk maakt, waardoor het volgens mijn inzicht juist is een nadeelig resultaat voor verdere compensatie volgens het tweede lid van art. 17 uit te schakelen.

Naar mijn meening had dan ook — waar men in alle geval de compensatie van vroegere verliezen mogelijk wilde maken — de verrekening van deze verliezen met de opbrengst volgens art. 18 in de eerste plaats toegelaten moeten worden, waardoor men zou kunnen komen tot compensatie van bedragen die op hetzelfde belastingjaar betrekking hebben, wat mij logischer voorkomt dan verrekening over twee jaren.

Door het nieuwe lid van art. 17 is deze verrekening echter slechts indirect mogelijk.

Verder doet zich de vraag voor of een nadeelig saldo volgens art. 17 verrekend kan worden met de opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden.

Aan de hand van den tekst van art. 18 meen ik deze vraag ontkennend te moeten beantwoorden.

Immers waar voor de op zich zelf staande werkzaamheden zoowel van een positief als van een negatief resultaat gesproken wordt, wordt het saldo volgens art. 17 aangeduid als „inkomen” zonder meer, hetwelk met het zuiver bedrag der opbrengst moet worden vermeerderd of met het verlies moet worden verminderd.

Hieruit vloeit voort dat men slechts kan verrekenen met een positief saldo volgens art. 17.

Ook met een beroep op de geschiedenis der wet is deze meening te verdedigen.

Immers — zooals reeds gezegd — in het oorspronkelijk ontwerp komt art. 18 niet voor. Waar men echter zooveel mogelijk het geheele inkomen wilde belasten, werd het onderhavige artikel bijgevoegd, met het noodzakelijk gevolg dat ook de nadeelen in aanmerking gebracht moesten kunnen worden, waardoor dus een beperkte compensatie — welke echter niet als zoodanig, maar als correctie was bedoeld — van vroegere verliezen werd mogelijk gemaakt, hoewel deze in art. 17 (oud) uitdrukkelijk was afgewezen.

Als regel was in de wet voor compensatie van vroegere verliezen met latere winsten geen plaats, zoodat hieruit mag worden afgeleid dat verrekening van vroegere winsten met latere verliezen eveneens niet geoorloofd is, hetgeen wel het geval zou zijn, indien een nadeelig saldo volgens art. 17 — later verlies —, gecompenseerd zou kunnen worden met de opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden — vroegere winst.

Thans wil ik nog even nagaan wat de invloed is van het aldus geïnterpreteerde art. 18 op de door den Heer *De Leede* gestelde gevallen, voor zoover deze hiervoor van belang zijn.

Tweede geval.

Naar mijn meening zou het logisch zijn om het negatieve

saldo volgens art. 17 voor 1926/27 te verrekenen met de opbrengst volgens art. 18 voor 1927/28, aangezien beide bedragen betrekking hebben op 1926/27, doch deze opvatting vindt geen steun in de wet.

Voor 1927/28 komt uitsluitend in aanmerking het bedrag volgens art. 18 verminderd met de lasten volgens art. 19, zoodat het belastbaar inkomen f 7500.— bedraagt, aangezien het negatieve saldo volgens art. 17 niet in aftrek gebracht mag worden, maar in het volgend jaar verrekend kan worden.

Vijfde geval.

Voor 1926/27 is alleen rekening te houden met de opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden onder aftrek van de persoonlijke lasten, daar hier wederom een negatief saldo volgens art. 17 gevonden wordt, hetwelk niet verrekend kan worden, zoodat het belastbaar inkomen f 7500.— bedraagt.

Voor 1927/28 kan dan het saldo volgens art. 17 verrekend worden, zoodat van twee maal compensatie geen sprake is.

Wat verder art. 17 2e lid betreft, wil ik korthedshalve vermelden, dat ik mij in hoofdzaak kan vereenigen met de conclusies van den Heer *De Leede*, met uitzondering evenwel van die vermeld onder a) 2e, welke ik onjuist acht, en waartoe hij gekomen is door niet voldoende aandacht te schenken aan art. 18.

Ten aanzien van de gevolgtrekkingen van den Heer *Van Woerden* lijkt het mij toe, dat juist het compenseeren van verliezen uit op zich zelf staande werkzaamheden bij de vaststelling van het inkomen voor het volgend jaar in strijd is met den geest der wet, aangezien art. 18 een correctie op het inkomen van het reeds verstreken jaar inhoudt, waardoor dan ook het saldo volgens art. 17 en het inkomen volgens art. 18 steeds afzonderlijk gehouden moeten worden.

Ook mij lijkt conclusie 3 onjuist, aangezien een verlies volgens art. 17 niet verrekend kan worden met de opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden. Hiermede is voldoende aangetoond, dat ook de Heer *Van Woerden* bij zijn beschouwingen het verband met en de beteekenis van art. 18 te veel uit het oog heeft verloren.

W. T. J. ABBEMA

Naschrift

De Heer *Abbema* komt in het eerste gedeelte van zijn betoog tot de conclusie, dat de speciale berekeningswijze bij art. 18 der Wet op de R. I. B. voorgeschreven, feitelijk reeds eene compensatie van verliezen met winsten van een volgend jaar inhoudt. Hij concludeert hieruit, dat bij de toepassing van de nieuwe compensatiebepaling art. 18 moet worden uitgesloten. Dat er reeds eene compensatie-mogelijkheid bestaat, acht ik geen voldoende reden om eene bepaling, die eene verder gaande compensatie beoogt, buiten toepassing te laten.

Daarna stelt de Heer *Abbema* de vraag, of een nadeelig saldo volgens art. 17 (oud) verrekend kan worden met eene positieve opbrengst van de niet-permanente bronnen van inkomen. Zóó is de vraag echter niet juist gesteld. Het gaat er alleen om, of voor de toepassing van de nieuwe bepaling een streep gezet moet worden onder het *saldo* der berekening van art. 17 (oud), dan wel onder het *saldo* der berekening van art. 18, d.i. het saldo van art. 17 (oud) vermeerderd of verminderd met de opbrengst van de niet-permanente bronnen van inkomen.

Uit het artikel van den Heer *Abbema* krijg ik zeer sterk den indruk, dat hij ten onrechte de berekening van art. 18 beschouwt als slechts te zijn de bepaling van het totaal resultaat van de niet-permanente bronnen. Alleen in dat geval is ook de oplossing, die hij van het door mij gestelde tweede en vijfde geval geeft, te begrijpen. Dat die oplossing volkomen in strijd

is met de duidelijke bewoording van art. 18, zal wel duidelijk zijn. Ik vrees dan ook, dat de Heer *van Woerden* door het be-
toeg van den Heer *Abbema*, niet zal zijn overtuigd.

H. DE LEEDE

Hiermede sluiten wij het debat over dit onderwerp. Red.

NIEUWE BOEKEN

A. BEDRIJFSHUISSHOUDKUNDE.

- Achinstein, A.* Buying power of labor and post-war cycles. New York, 1927.
- Ames, E. E.* and others. Sales personnel management. New York, 1927.
- Amott, H. R.* and others. Marketing organisation structure. New York, 1927.
- Berkes, G. P.* Business building ideas. Chicago, 1927.
- Berry, Walter S.* Reducing production costs through training old and new workers. New York, 1927.
- Braun, A.* Organisation der kaufmännischen Abteilung Gas, Wasser, Elektrizität kommunaler und gleichartiger privater Betriebe. Dortmund, 1927.
- Clark, Wallace.* Procedure for locating causes of unnecessary expenditures and for indicating the executive action for their control. New York, 1927.
- Clemen, R. A.* By-products in the packing industry. London, 1927.
- Cooper, C. S.* Latin America-men and markets. London, 1927.
- Craig, D. R.* Measuring the effectiveness of bonus plans. New York, 1927.
- Divisia, F.* Economique rationnelle. Paris, 1927.
- Dornoy, Albert.* Prix de revient et devis industriels. Paris, 1927.
- Fehmel, A.* Der Handel mit Brotgetreide für den Mühlen- und Getreidekaufmann. Leipzig, 1927.
- Fulton, G. H.* The functions of the wholesale. London, 1927.
- Gossop, R. P.* Advertisement design. London, 1927.
- Griffin, B. W.* Installment sales and collections. New York, 1927.
- Grossmann, H.* Handbuch für Kaufleute. Berlin, 1927.
- Gruntzel, J.* Die wirtschaftliche Konzentration. Wien, 1927.
- Hagemann, Werner.* Deutsche Textilwirtschaft. Berlin, 1928.
- Handbuch der internationalen Kunstseide-Industrie.* Berlin, 1928.
- Hayne, P.* Endlich bessere Anzeigen im Kampf um den Kunden von Morgen. Stuttgart, 1927.
- Hayward, Walter Sumner.* Sales administration. A study of the manufacturer's marketing problems. New York, 1927.
- Keeler, Floyd Yates* and *A. E. Haase.* Advertising agency, procedure and practice. Foreword by Roy S. Durstine. New York, 1927.
- Kuhn, G.* Die Kapitalanlagen in der Lebensversicherung mit besonderer Berücksichtigung schweizerischer Verhältnisse. Weinfelden, 1927.
- Lindsey, A. J.* Merchandising vs. muddling. Salt Lake City, Utah, 1927.
- Ludwig, W.* Die Organisation des Absatzes in der Forstwirtschaft. Jena, 1927.
- Lutz, L.* Taylorisierung. Rationalisierung der Sägeindustrie. Jena, 1927.
- MacDonald, Austin Faulks.* Planning for city traffic. New York, 1927.
- Maxwell, Francis.* Economic aspects of cane sugar production. London, 1927.

Rahm, Walter. Der Verkauf und seine Organisation im Fabrikbetrieb. Halberstadt, 1928.

Rahm, W. Fabrikorganisation für den mittleren und kleineren Betrieb. Berlin, 1927.

Schober, Josef. Seide und Seidenwaren, Seidenzucht, Seiden-
garne und -Zwirne, Kunstseide, Seidenwaren, Seidenbänder,
Strick- und Wirkwaren. Leipzig, 1927.

Strum, K. S. van. Forecasting stock market trends. Boston, 1927.

Truesdale, J. R. Credit bureau management. New York, 1927.

VanderBlue, Homer Bews and *Wm. Leonard Crum.* The iron industry in prosperity and depression. London, 1927.

Watkins, A. J. Advertisement lay-out and copy-writing. London, 1927.

Wever, J. A. Les institutions d'expension commerciale des Pays-Bas. Paris, 1927.

Wolf, I. D. Retailing in 1935 and how it will affect the manufacturer and distributor. New York, 1927.

B. ACCOUNTANCY EN BOEKHOUDEN

Altman, G. T. Recording sales transactions. New York, 1927.

Craigmile, C. S. Planning and controlling work in process in the Belden manufacturing company. New York, 1927.

Cropper, L. C. Higher bookkeeping and accounts. London, 1927.

Davis, S. S. Double entry bookkeeping. New York, 1927.

Greiner, Martin. Die kaufmännische Kontrolle der Unternehmung. Berlin, 1928.

Meyerheim, H. Psychotechnik der Buchführung. Berlin, 1927.

O'Brien, D. J. and *C. B. Couchman.* Hotel administration. Accounts and control. New York, 1927.

Schlatter, C. F. Elementary cost accounting. New York, 1927.

FEDERATIEF EXAMEN VAN HET NEDERLANDSCH INSTITUUT VAN ACCOUNTANTS EN DE NEDERLAND- SCHE ORGANISATIE VAN ACCOUNTANTS

Accountancy C

I

WOENSDAG 4 JANUARI 1928

Beschikbare tijd 3 uur

Het College van commissarissen van een Maatschappij, die een sigarettenfabriek exploiteert, draagt de controle van de administratie dier Maatschappij aan een accountant op, waarbij dezen geen beperking wordt opgelegd, doch het integendeel de bedoeling is, dat hij, zoo mogelijk, de jaarrekening zonder voorbehoud onderteekent.

De fabriek produceert een 5-tal merken, welke elk in een 3-tal soorten van verpakking in den handel worden gebracht. De verkoop geschiedt tegen vaste prijzen, na aftrek van rabatten, die verschillen naar de soorten van handelaren (grossiers, detailverkoopers) en naar de grootte van de omzetten. De betaling geschiedt voor elken post afzonderlijk een maand na levering, zonder aftrek van korting, terwijl bij betaling na 14 dagen 1 % en bij betaling à contant 2 % korting wordt gegeven; betaling vindt plaats via banken of postgiro. De fabriek heeft